

Utvärdering av vård vid psoriasis

2019

Psoriasis är en systemsjukdom som drabbar huden. Sjukdomen varierar mycket i intensitet och omfattning mellan individer. Behandlingen kan vara både lokal och systemisk. Utvecklingen av systemiska läkemedel har varit framgångsrik den senaste tiden, framför allt av biologiska läkemedel. Trots att det i dag finns ny och effektiv behandling vid psoriasis är sjukdomen fortfarande underbehandlad. Det finns även regionala skillnader inom psoriasisvården.

Vad är psoriasis?

Psoriasis innebär att kroppens immunsystem inte fungerar som det ska, och immunförsvaret reagerar mot och går till angrepp mot den egna vävnaden. Reaktionen blir att vävnaden inflammeras. I Sverige har enligt Socialstyrelsens patientregister och läkemedelsregistret cirka 200 000 personer psoriasis. Cirka 5 000 av dem är barn och unga (under 18 år). Psoriasis kan debutera i alla åldrar, men de flesta diagnostiseras i ung vuxen ålder. Psoriasis går i skov. Sjukdomen varierar mycket i intensitet och omfattning mellan individer. En del har lindriga besvär och kan vara symtomfria under långa perioder, medan andra har mer kontinuerliga och svåra besvär. Behandlingen kan vara både lokal och systemisk.

Öka tillgängligheten till behandlingsinsatser till personer med medelsvår- och svår psoriasis

Trots att det i dag finns ny och effektiv behandling vid psoriasis är sjukdomen fortfarande underbehandlad. Det finns även regionala skillnader inom psoriasisvården. Exempelvis erbjuder regioner olika behandlingsutbud och tillgänglighet, till exempel för medicinsk fotvård och klimatvård. Dessutom saknas kontinuitet i vården och strukturerad uppföljning av behandlingen.

Fler verksamheter behöver erbjuda individuell genomgång av riskfaktorer kopplade till levnadsvanor vid svår psoriasis

Genomgångar av riskfaktorer kopplade till levnadsvanor såsom body mass index (BMI), midjemått, rökning och alkoholkonsumtion gör det lättare att sätta in åtgärder tidigt. Endast hälften av personer med svår psoriasis får en individuell genomgång av riskfaktorer kopplade till levnadsvanor. Insatsen bör få större genomslag i regionerna. Det gäller framför allt personer med psoriasis som vårdas i den specialiserade vården.

Fler verksamheter behöver erbjuda strukturerad uppföljning av behandlingseffekt

De kroppsliga och psykologiska aspekterna av psoriasis försämrar ofta livskvaliteten betydligt. Därför är det viktigt att strukturerat följa upp effekten av behandlingen. Det är av stor vikt att följa upp behandlingen av psoriasis med systemiska läkemedel, för att utvärdera om behandlingen har effekt. För att nå optimal behandlingseffekt behöver regionerna i större utsträckning strukturerat följa upp de personer som behandlas med systemiska läkemedel

Läkemedelsbehandling

Den senaste tiden har biologiska systemiska läkemedel utvecklats inom psoriasisvården. Utvecklingen har lett till att fler patienter får tillgång till effektivare behandling. Samtidigt underförskrivs fortfarande dessa läkemedel. Det finns också regionala skillnader i hur ofta dessa läkemedel förskrivs till personer med svår psoriasis. Det är svårt att följa upp de biologiska läkemedlen, eftersom det finns begränsningar i hur dessa registreras i Socialstyrelsens läkemedelsregister.

Samtliga förbättringsområden

- Fler verksamheter behöver följa upp personer med svår psoriasis i den specialiserade vården.
- Fler verksamheter behöver erbjuda strukturerad uppföljning av behandlingseffekt.
- Fler verksamheter behöver erbjuda medicinsk fotvård.
- Fler verksamheter behöver erbjuda klimatvård.

Vad är nationella riktlinjer och utvärderingar

Nationella riktlinjer och utvärderingar består av rekommendationer, indikatorer, målnivåer och utvärderingar. De vänder sig i första hand till beslutsfattare och verksamhetsledningar på alla nivåer, men kan även vara till nytta för yrkesverksamma, patientföreningar och media. Utvärderingarna visar i vilken regionerna arbetar i enlighet med rekommendationerna i de nationella riktlinjerna och vad som behöver förbättras.

År 2019 publicerade Socialstyrelsen de första nationella riktlinjerna för vård vid psoriasis. I samband med detta påbörjades en första utvärdering av nuläget och är ett underlag för det framtida prioriterings- och kvalitetsarbetet inom området.

Besök vår webbplats för mer information

Mer information om utvärderingen finns på Socialstyrelsens webbplats, www.socialstyrelsen.se